

Λύσεις για τον περιορισμό της πολυδικίας

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Π. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ*

«Η ΕΥΕΛΑΣΤΗΣ προσφυγή στη Δικαιοσύνη» ήταν ο τίτλος άρθρου μελών του Δ.Σ. της Ενδίκου Δικαστών Στ.Ε που δημοσιεύθηκε στην «Καθημερινή» στις 15/2/2023. Επισημαίνεται η ευκολία με την οποία καταφεύγουν οι Έλληνες στη Δικαιοσύνη, γεγονός που ενισχύεται από «τον πληθωρισμό δικηγόρων και δικαστών», καθώς και ότι συχνά η «δική δεν γίνεται για να επιτευχθεί η δικαστική επίλυση διαφοράς. Γίνεται για σκοπό αλλότιο...». Ασφαλώς η συχνή και εύκολη προσφυγή στη Δικαιοσύνη προκαλεί τις γνωστές καθυστερήσεις στα δικαστήρια, αλλά έχει και αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των αποφάσεων. Και τα δύο αποτελούν εμπόδια στην οικονομική πρόοδο της χώρας.

Η χρήση της προσφυγής στη Δικαιοσύνη για «αλλότιο σκοπό» θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Και τούτο διότι ο κάθε πολίτης ενδόξως τη διεξαγωγή δικής στη στρατηγική που έχει επιλέξει για να υποστηρίξει τα συμφέροντά του. Απλούστατο παράδειγμα: ο οφειλέτης που καθυστερεί την αποβολή του από ένα περιουσιακό στοιχείο με αναγκαστική αναστολή κάτι κερδίζει: αν μη τι άλλο η χρήση του αγαθού για μεγαλύτερο διάστημα. Το ερώτημα είναι πώς θα αντιμετωπισθεί η προκαλούμενη πολυδικία, πώς θα επταχυνθεί ο ρυθμός της Δικαιοσύνης.

Προτείνεται πολλές φορές η αύξηση του κόστους προσφυγής στη Δικαιοσύνη. Στην Ελλάδα, όμως, οποιοδήποτε τέτοιο μέτρο θα συναντήσει έντονη αντίθεση από τους δικηγόρους, αλλά θα κατακρίθει και ως αντιδημο-

Προτείνεται πολλές φορές η αύξηση του κόστους προσφυγής στη Δικαιοσύνη. Στην Ελλάδα, όμως, οποιοδήποτε τέτοιο μέτρο θα συναντήσει έντονη αντίθεση από τους δικηγόρους, αλλά θα κατακρίθει και ως αντιδημοκρατικό και αντισυνταγματικό διότι δυσκολεύει την πρόσβαση στη Δικαιοσύνη.

Μια θεσμική μεταρρύθμιση της Πολιτικής Δικονομίας θα μπορούσε να βοηθήσει, ιδίως εάν επικρατούσε κλίμα συνεργασίας δικηγόρων και δικαστών.

κρατικό και αντισυνταγματικό διότι δυσκολεύει την πρόσβαση στη Δικαιοσύνη, ιδίως των χαμηλότερων εισοδημάτων. Αρα μάλλον είναι άουσιωτής αυτή η συζήτηση.

Αλλά λύσεις υπάρχουν για να περιοριστεί η πολυδικία, και με τον περιορισμό του όγκου των δικών, και να βελτιωθεί η ποιότητα. Ενδεικτικά: Η απονομιμοποίηση των εγκλημάτων κατά της τιμής. Τη νόμιμη έχει να καταδικασθεί κάποιος σε μια ποινή φυλάκισης που δεν θα εκτίσει για εθύβριση ή δυσφήμιση, μετά την απώλεια πολλών εργατοωρών (λαμβανόμενων υπόψη και των αναβολών πέρα από τη διάρκεια της δίκης). Δεν αρκεί η άσκηση αγώης για προσβολή της προσωπικότητας. Προφανώς και να. Η ακόμη: εάν οι προφανώς αβάσιμες μηνύσεις τίθενται στο

αρχείο—όπως προβλέπει ο νόμος, αλλά παραβλέπει η πράξη— αντί να κυριαρχεί η αντίληψη: «ας τα βρουν στο ακροατήριο». Η περαιτέρω: οι συναινετικές αναβολές να μη δίνουν τα στο ακροατήριο, αλλά σε ένα γραφείο την προηγούμενη μέρα από τα ελαφρώς τα ακροατήρια. Η έτι περαιτέρω: αντί να απορριπτόνται αγώγες ως αόριστες μετά από μήνες και να αναπέρονται τα μέρα με νέες αγώγες, να καλύπτονται οι δικοί από τον εισπληγή να διευκρινιστούν ό,τι δεν ήταν επαρκώς ορισμένο.

Αλλά πέρα από τις παραπάνω απολαυσματικές σκέψεις, μια θε-

σμική μεταρρύθμιση της Πολιτικής Δικονομίας—ή ακριβέστερα επιστροφή στην αρχική μορφή του 1968— θα μπορούσε να βοηθήσει, ιδίως εάν επικρατούσε κλίμα συνεργασίας δικηγόρων και δικαστών. Ειδικότερα: Πριν συζητηθεί η υπόθεση και αφού τα μέλη έχουν καταθέσει τις προτάσεις τους, ο εισπληγής δικαστής θα έχει—άπαξ— μια οργανωτική σύζηση με τους δικηγόρους των διαδίκων— ίσως και ηλεκτρονικά—εκεί ο εισπληγής, με πλήρη πια γνώση του φακέλου, θα εκθέσει τα κριτήρια και αμφισβητούμενα νομικά και πραγματικά ζητήματα— για τα τελευταία θα μπορού-

να εξετασθούν και μάρτυρες* θα εκθέσει ποια εκ προοιμίου του φαίνεται απορριπτή κατά τον νόμο και θα θέσει μια πρόθεσμη για να συμπληρωθούν τυχόν κενά και αοριστίες, να παρασκευασθούν τυχόν κρίσιμες διευκρινίσεις από τα μέλη.

Οι δικηγόροι έχοντας μια πρώτη αντίληψη για την πορεία της υπόθεσης θα δικαιούνται να περιορίσουν τα αιτήματά τους: κοινός: βλεπόντας τι «δεν περιπάτη» θα συνηθιστούν στον πελάτη τους να περιορίσει τα αιτήματά του. Ενδεχομένως σε αυτό το σημείο να είναι υποκρευτική αρχικά συνδερσία για τη συνδιαλλαγή— και όχι πριν από την κατάθεση των προτάσεων όπως τώρα—όταν, δηλαδή, οι δικηγόροι έχουν αντιληφθεί καλύτερα πώς βλέπει ο δικαστής την υπόθεση. Προφανώς οι διάδικοι θα δικαιούνται να επιμελούν να διεξαχθεί δική. Και ενδεχομένως να δικαιωθούν. Εάν όμως εμμένουν και ηττηθούν, τότε θα πρέπει να επαφρονούνται με ιδιαίτερη αυξημένα έξοδα. Ετσι η απορριπτική λειτουργία του αυξημένου κόστους της δικής θα ενεργοποιείται στο σημείο αυτό, δεν θα μπορεί δηλαδή να θεωρηθεί ως εμπόδιο στην πρόσβαση στη Δικαιοσύνη. Τέτοιον μορφής συνεργασίας δικαστών— δικηγόρων υπάρχει στη διαίτησια υπό διάφορες μορφές, αλλά προβλεπόμενα και στην αρχική μορφή του ΚΠολό του 1968.

Ασφαλώς πολλοί περισσότερο μπορούν να επαφρονούνται, όπως π.χ. η περαιτέρω ενίσχυση της ηλεκτρονικής διεξαγωγής δικής, αλλά ξεπερνάμε τα όρια του παρόντος.

* Ο κ. Κωνσταντίνος Π. Παπαδιάμαντης είναι δικηγόρος, επίτιμος της δικηγορικής εταιρείας POTAMITIS/ΕΚΡΙΣ.